

Handläggare
Tove Nilsson
08-508 26 281**Till**
Trafiknämnden
2019-10-24

Klottersanering av privata fastigheter. Svar på uppdrag från kommunfullmäktige.

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner redovisningen av uppdraget enligt vad som följer av detta tjänsteutlåtande.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefTed Ell
Avdelningschef

Sammanfattning

Trafikkontoret ansvarar för att sanera klotter på stadens anläggningar och har sedan ett antal år tillbaka avtal med entreprenörer för att utföra dessa tjänster. Kontoret fick i kommunfullmäktiges budget för 2019 i uppdrag att utreda förutsättningarna att, utifrån gällande lagstiftning, möjliggöra att privata fastighetsägare mot självkostnad ska kunna inrymmas i stadens klottersanering.

Ett sådant tillvägagångssätt skulle vara önskvärt i syfte att samordna klottersaneringen in i staden, men hanteringen bedöms dessvärre strida mot både kommunallagen och lagen om offentlig upphandling. Kontoret anser därför att stadens avtal för klottersanering även fortsättningsvis bör tillämpas enligt nuvarande praxis. Privata fastighetsägare kan emellertid med stöd av offentlighetsprincipen ta del av förfrågningsunderlag och andra handlingar i upphandlingarna, i den mån de utgör allmänna handlingar.

Bakgrund

Stockholm ska vara en ren och vacker stad, därför arbetar trafikkontoret bland annat med att sanera klotter på stadens anläggningar och har sedan ett antal år tillbaka avtal med entreprenörer för att utföra dessa tjänster. Anläggningar som ingår i avtalen är trafikkontorets anläggningar i form av till exempel gångtunnlar, trafikmärken, skräpkorgar och parkbänkar. Även stadsdelsförvaltningarnas anläggningar av samma karaktär ingår i avtalet. Sedan några år tillbaka ingår även sanering av Ellevios elskåp och nätstationer. Samarbetet med Ellevio inleddes när staden var med och ägde bolaget.

I syfte att öka samverkan gällande klottersanering och upplevelsen av en ren stad fick trafiknämnden, i kommunfullmäktiges budget 2019, ett uppdrag att utreda förutsättningarna att, utifrån gällande lagstiftning, möjliggöra att fastighetsägare mot självkostnad ska kunna inrymmas i stadens klottersanering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret och med hjälp av stadsledningskontorets juridiska avdelning.

Trafikkontorets synpunkter

Trafiknämnden är en egen upphandlande myndighet som upphandlar klottersanering för sitt eget behov. Trafiknämnden upphandlar också klottersanering på uppdrag av stadsdelsnämnder för deras behov.

De befintliga kontrakt som upphandlats av trafikkontoret för sanering av klotter får endast avropas av trafiknämnden och av de stadsdelsnämnder som är angivna i kontraktet. En ytterligare samordning som även innefattar övriga aktörer i staden vore önskvärt, men under avtalstiden kan inte avtalen utvidgas till att gälla även för andra än de som är angivna i avtalet. Det följer av lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Tanken är att en anbudsgivare ska veta omfattningen av avtalet vid anbudslämningen vilket kan påverka både viljan att lämna anbud och det pris som erbjuds. Om till exempel en stadsdelsnämnd vill kunna avropa från ett upphandlat avtal behöver stadsdelsnämnden därför vara med redan när upphandlingen annonseras. Om den krets som kan avropa från avtalet förändras under avtalet löptid kan det innebära en väsentlig förändring av kontraktet vilket kan ses som en otillåten direktupphandling. Det kan medföra att hela avtalet ogiltigförklaras av förvaltningsrätten på talan av en leverantör. Staden skulle i

sådana fall också kunna få betala en upphandlingsskadeavgift och skadestånd.

Att låta privata fastighetsägare delta i nya upphandlingar bedömer heller inte kontoret som möjligt. Enligt kommunallagens grundläggande kompetensregel i 2 kap 1 § kommunallagen (2017:725) får en kommun bara ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Vad som är av allmänt intresse ska bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt, skäligt osv. att kommunen befattar sig med angelägenheten. Att kommunen skulle upphandla tjänster för privata aktörers räkning kan inte anses vara av ett allmänt intresse. Det skulle istället kunna ses som ett understöd åt enskild, i det här fallet den privata fastighetsägaren. Förutom att staden skulle genomföra själva upphandlingen skulle den privata fastighetsägaren också få tillgång till de lägre priser som de stora volymer som staden upphandlar medför. Förfarandet skulle därför också kunna störa konkurrensen genom att privata fastighetsägare i stor utsträckning skulle anlita den leverantör som staden upphandlat, på bekostnad av andra leverantörer.

I enlighet med det resonemang som förs i detta tjänsteutlåtande kommer samarbetet med Ellevio nu att avslutas då staden inte längre har en ägarandel i bolaget.

Trafikkontoret anser att om möjligheten till samverkan kring klottersanering av privatägda fastigheter funnits hade upplevelsen av staden som ren och trygg kunnat öka. Mot bakgrund av ovanstående anser trafikkontoret dock att stadens avtal för klottersanering även fortsättningsvis bör tillämpas enligt nuvarande praxis. Privata fastighetsägare kan emellertid med stöd av offentlighetsprincipen ta del av förfrågningsunderlag och andra handlingar i upphandlingarna, i den mån de utgör allmänna handlingar. En fortsatt dialog med fastighetsägare är tänkt att intensifieras med hjälp av trafikkontorets servicecenter. Målet är att få till ett ännu bättre samarbete i syfte att medborgarna ska uppleva staden som ren och snygg.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden föreslås godkänna redovisningen av uppdraget enligt vad som följer av detta tjänsteutlåtande.

Slut